

Univerzita Pardubice

Fakulta Filozofická

Současná role myslivecké komunity v městysu Velký Vřešťov

Tereza Andrlová

Bakalářská práce

2022

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tereza Andrlová**
Osobní číslo: **H19248**
Studijní program: **B0314A250013 Sociální a kulturní antropologie**
Téma práce: **Současná role myslivecké komunity v městysu Velký Vřešťov**
Zadávací katedra: **Katedra sociální a kulturní antropologie**

Zásady pro vypracování

Studentka se ve své závěrečné práci zaměří na mysliveckou komunitu v městysu Velký Vřešťov ze sociálně antropologické perspektivy. Popíše činnost mysliveckého sdružení v kontextu lokální společnosti. Bude se věnovat také mysliveckým tradicím a zvykům jako součásti venkovské kultury a identity. Cílem práce je popsat činnost myslivců v kontextu současné venkovské společnosti. Zjistit motivaci, která venkovské myslivce k jejich zájmové činnosti přivedla. Během výzkumu studentka použije kvalitativní metody, jako jsou polo-strukturované rozhovory, ale především zúčastněné pozorování myslivců při jejich činnosti. Studium archivů či médií a audiovizuální snímek. Z hlediska teoretického zakotvení bude studentka vycházet z antropologie venkova, myslivosti na venkově a myslivosti z hlediska sociálních věd.

Rozsah pracovní zprávy:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- Bronner, S. 2008. *Killing tradition: Inside hunting and animal rights controversies*. University Press of Kentucky.
- Hartl, V., V. Hanzan, D. Kořanová-Mrkvičková a kol. 2017. *Úvod do myslivosti – historie, zvyky, tradice*. Česká zemědělská univerzita v Praze.
- Novotná, H., O. Špaček, M. Štovičková Jantulová 2020. *Metody výzkumu ve společenských vědách*. Fakulta humanitních studií.
- Penzum. 2018. *Myslivost pro teorii a praxi*. Druckvo, spol. s.r.o. Praha.
- Petráň, T. 2011. *Ecce Homo: Esej o vizuální antropologii*. Pardubice: UPCE.
- Tomášek, K., M. Andrlová, K. Andrlé 2016. *Velký Vřeštov – Bylo a je tu dobře*. Městys Velký Vřeštov.
- Toušek, L. 2015. *Kapitoly z kvalitativního výzkumu*. Plzeň: západočeská univerzita v Plzni.
- Tripes, O. 2012. *Tradice a zvyky české myslivosti*. Myslivost 2012.
- Válka, M. 2011. *Sociokulturní proměny vesnice: moravský venkov na prahu třetího tisíciletí*. Brno: Masarykova univerzita. Etnologické studie, 8.
- Vosátka, J. 2013. *Myslivost*. Druckvo, spol. s.r.o. Praha.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Tomáš Boukal, Ph.D.**
Katedra sociální a kulturní antropologie

Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2022**

---

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D.
děkan

PhDr. Tomáš Boukal, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 19. listopadu 2021

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše. Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne

Tereza Andrlová

Tato práce se skládá z textové a audiovizuální části.

Poděkování:

Poděkovat bych chtěla vedoucímu práce PhDr. Tomášovi Boukalovi, Ph.D., za jeho ochotu a spolupráci nejen na písemné části, ale také na audiovizuálním snímku. Dále bych chtěla poděkovat Mgr. Milanu Durňákovi, Ph.D., který mě nasměroval a pomohl nejen při výběru tématu, ale také během celé práce. Chtěla bych také poděkovat mysliveckému spolku Jedlina, který mně umožnil prožít rok v myslivecké komunitě, byli ke mně velmi vstřícní a ochotní.

ANOTACE

Studentka se ve své závěrečné práci zaměřila na mysliveckou komunitu v městysu Velký Vřešťov ze sociálně antropologické perspektivy. Popisuje činnost mysliveckého sdružení v kontextu lokální společnosti. Věnuje se také mysliveckým tradicím a zvykům jako součástí venkovské kultury a identity. Cílem práce je popsat činnost myslivců v kontextu současné venkovské společnosti. Zjistit motivaci, která venkovské myslivce k jejich zájmové činnosti přivedla. Během výzkumu studentka použila kvalitativní metody, jako jsou polostrukturované rozhovory, ale především zúčastněné pozorování myslivců při jejich činnosti, studium archivů či médií a audiovizuální snímek. Z hlediska teoretického zakotvení studentka vychází z antropologie venkova, myslivosti na venkově a myslivosti z hlediska sociálních věd.

KLÍČOVÁ SLOVA

Myslivost, myslivecký spolek Jedlina, Velký Vřešťov, myslivecké tradice a zvyky, venkovská kultura.

TITLE:

The Current Role of the Hunting Community in the Velký Vřešťov

ANNOTATION

In her bachelor's thesis, the student has focused on the hunting community in the borough of Velký Vřešťov from a social anthropological perspective. She has described the activities of a hunting association in the context of local community. She has also focused on hunting traditions and customs as part of rural culture and identity. The aim of the thesis is to describe the hunters' activities in the context of contemporary rural society, and detect the motivation that has led hunters to the activity of their hobby. During the research, the student has used qualitative methods, such as semi-structured interviews, but above all, participant observation of hunters during their activities as well as the study of archives, media and audiovisuals. In terms of theory, the the thesis has been based on rural anthropology, rural hunting and hunting in terms of social sciences.

KEYWORDS

Hunting, hunting association Jedlina, Velký Vřešťov, hunting traditions and customs, rural culture.

Obsah

Úvod.....	9
1. Cíle výzkumu a výzkumné otázky	10
2. Metodologie	11
3. Myslivecký spolek Jedlina	14
3.1 Historie mysliveckého spolku Jedlina	15
3.2 Působení mysliveckého spolku Jedlina v městysu Velký Vřešťov	17
3.3 Tradiční myslivecký ples.....	19
3.4 Myslivecké schůze.....	20
3.5 Naháňka	21
3.6 Hony na drobnou zvěř	22
3.7 Brigády	23
3.8 Poslední leč.....	24
3.9 Myslivecká mluva.....	25
3.10 Myslivecké odívání.....	26
3.11 Jak se myslivci ke své činnosti dostali	27
4. Myslivec a lovecký pes	29
5. Metodologie vizuální části	31
6. Etika výzkumu.....	33
7. Závěr.....	34
8. Použitá literatura	35
9. Zdroje obrázků	37
Seznam příloh.....	38

Úvod

Toto téma jsem si vybrala hned z několika důvodů. Začalo to tím, že jsme si měli promyslet téma bakalářské práce na vizuální antropologii. V tu dobu jsme věděla jen to, že chci psát a natáčet něco o Velkém Vřešťově. Po konzultaci s Mgr. Milanem Durňákem Ph.D., který mi řekl, zda se nechci zaměřit na hasiče, či myslivce ve Velkém Vřešťově. Po této konzultaci má volba byla jasná, vybrala jsme si myslivce. Ve Vřešťově žijí již od mala, tudíž jsem se na tuto práci těšila hned od začátku. Věděla jsem, že myslivci jsou v obci již velmi dlouho, několikrát jsem se zúčastnila slavnostního výřadu a mysliveckých akcí, jako jsou plesy nebo sázení stromků. Několik myslivců i osobně znám, tudíž na spolupráci s nimi jsem se opravdu těšila. Nejprve jsem tedy začala s vizuální částí a nasbírala jsem co nejvíce materiálu k tvorbě filmu. Při tomto natáčení jsem se i já sama zapojila do činnosti a bylo to pro mě přínosné.

Během terénního výzkumu a natáčení filmu jsem již přemýšlela, na co se chci zaměřit a o čem budu psát. Začala jsem tedy s myslivci spolupracovat někdy v březnu roku 2021. Mým prvním kontaktem s nimi byla brigáda, kde jsme umísťovali na rybníky kachní dutiny, poté několik schůzí, kde jsem byla představena. Od té chvíle jsem s myslivci prožila hodně. Co však určitě stojí za zmínku je, že během prvního honu na drobnou zvěř jsem se rozhodla, že chci do své bakalářské práce napsat i kapitolu o psovi, který nejen, že je na honu velice potřebný, ale je také součástí rodiny, kde žije.

1. Cíle výzkumu a výzkumné otázky

Cílem bakalářské práce bylo popsat činnost myslivců v městysu Velký Vřešťov, zjistit motivaci, která myslivce z obce k této zájmové činnosti vedla. Při výzkumu jsem se zaměřila především na to, jak se myslivci podílí na životě místní společnosti. Jakou roli hrají myslivecké tradice v životě současných myslivců. Jak se k myslivosti dostali a jak spolek přispívá k rozvoji městyse Velký Vřešťov.

Na výzkumné otázky se budu snažit odpovědět během své bakalářské práce. Tyto otázky mně napomáhaly při psaní a v tom, kam se má bakalářská práce bude směřovat.

Jak myslivecké sdružení přispívá kulturnímu životu v obci Velký Vřešťov?

Co myslivce přivedlo k jejich zájmové činnosti?

Jakou roli hrají myslivecké tradice v jejich životě?

2. Metodologie

S informanty jsem vedla polo-strukturované rozhovory a to z toho důvodu, že jsem během nich přicházela na jiné otázky, které se mi zdály pro práci přínosné. Rozhovory mne pomohly se orientovat v myslivosti. Jak vytvořit a připravit se na rozhovor mne pomohla knížka od Hedviky Novotné, Ondřeje Špačka, Magdalény Šťovíčkové Jantulové, *Metody výzkumu ve společenských vědách*. Konkrétně kapitola ROZHOVOR od Markéty Zandlové. „I když se může zdát, že máme-li ujasněné výzkumné téma, není zvláštních příprav před rozhovorem třeba, opak je pravdou. Před každým rozhovorem znovu promyslíme nejen téma rozhovoru, ale také jeho účel a motivaci: proč jej vlastně vedeme a proč právě s tímto člověkem. To napomůže zacílení rozhovoru“ (Zandlová 2020: 340). Jeden, pro mne velmi důležitý rozhovor, byl s panem Oldřichem Novákem, který mně přiblížil historii spolku. Především jsem se však zaměřila na zúčastněné pozorování. „Tento poněkud těžkopádný termín označuje to, že výzkumník žije mezi lidmi, které studuje, účastní se jejich společenského života, pozoruje, co se děje, a táže se, když něčemu nerozumí“ (Murphy 2001: 219). Díky tomu jsem mohla na vlastní oči vidět, jak probíhají myslivecké hony, naháňky, brigády, schůze, poslední leče a mnohé další. Vizuální snímek mi pomohl, že jsem se mohla vrátit k věcem, na které jsme se chtěla zaměřit. S myslivci jsem díky zúčastněnému pozorování mohla prožít celý rok a bylo to pro mou práci přínosné.

„Antropologie se od ostatních společenských věd liší tím, že klade velký důraz na etnografickou práci v terénu a považuje ji za nejdůležitější zdroj nových znalostí o společnosti a kultuře. Terénní výzkum může trvat několik měsíců, rok, dva nebo i déle. Jeho cílem je, získat co nejpodrobnější znalosti o zkoumaném jevu“ (Eriksen 2008: 39). Trávila jsme v terénu tedy jeden celý rok. Myslivci mne po čase přijímali, čím dál tím více. Zúčastnila jsem se většiny akcí, které během roku pořádali. Ukázali mně pravou myslivost, jak na ní nahlíží oni, co to pro ně znamená, jak se mám v určitých situacích chovat apod.

„Mnozí antropologové se opakovaně vracejí do míst svých výzkumů po celou svou vědeckou kariéru, aby prohlubovali získané znalosti nebo aby zaznamenávali změny. Přestože se různé antropologické školy liší metodami terénní práce, obecně se shodují na tom, že antropolog by měl zůstat v terénu tak dlouho, dokud tamní obyvatelé a informátoři nepovažují jeho přítomnost za více méně „přirozenou“, přestože badatel vždy zůstává do určité míry cizincem“ (Eriksen 2008: 39). Přesto, že rok není dlouhá doba i tak jsem se stala někým, kdo

na honu už nesměl chybět, brali to už jako samozřejmost, že se objevím se svou technikou a budu je natáčet.

Myslivci mě, tedy alespoň podle mého názoru, přijali mezi sebe a byli ke mně velice vstřícní, ochotní a otevření. V jejich společnosti jsme se cítila dobře a jsem ráda, že jsem se rozhodla psát bakalářskou práci zrovna na toto téma.

Mými informanty se stali občané Velkého Vřešťova, kteří mě dobře znají již od mládí. Rozhovory, které jsme s nimi vedla, byly pro mou práci velice přínosné a napomáhající k psaní i natáčení bakalářské práce. Klíčovým respondentem se stal Jaromír Bach, který je člen spolku. Dále jeho syn Petr Bach, který se zúčastnil vyhodnocení soutěže Vesnice roku-Zelená stuha, kde prezentoval, co myslivci udělali pro obec a jak zvelebují okolí. „Zelená stuha je jako ocenění udělené obcím, které jsou mimořádným příkladem v oblasti životního prostředí, zeleně veřejných prostranství i tvorba a péče o přírodní prvky v krajině. Je oceněním za úsilí obce a jejich občanů o zlepšení životního prostředí ve venkovském prostoru České republiky“ (Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu). Petr Bach mně poskytl důležité informace. Dalším, pro mne důležitým respondentem, byla i jeho sestra, Kateřina Bachová, která mně sice poskytla krátký rozhovor, ale i tak byly její názory pro mou práci důležité. Dalšími respondenty se stali Petr Sedláček, Karel Tomášek, Oldřich Novák a Václav Andrlé. Filip Voňka ještě není členem mysliveckého spolku, ale již se účastní honů, brigád a mysliveckých schůzí.

Přínosnou knížkou mi byla kniha od Josefa Vosátka a kolektivu – Myslivost – Ochrana přírody, chov zvířete a zvířat, lov. V knížce najdete spousty zajímavých věcí, které mne přiblíží do myslivecké komunity. Jedna z nejdůležitějších je Myslivecká mluva, kde jsem našla slovník odborných slov. Historie je v mém případě velmi důležitá a to proto, že lov zvířat zde byl již odjakživa.

Dále mne poskytla rozhovor starostka obce Velkého Vřešťova Dagmar Hrochová. V našem rozhovoru jsem se zaměřila na její pohled na myslivost. Jestli myslivci přispívají obci svojí činností, a jaký má na ně názor ona sama. Zda myslivost rozvíjí kulturu v městysu a podobně.

Vzhledem k tomu, že se mé výzkumy odehrávají v Městysu Velký Vřešťov, tak budu psát i o vesnici. Velkému Vřešťovu je věnovaná publikace, která se zaměřuje především na jeho historii. Jednou z částí je i část o Myslivosti. „Krásná, členitá krajina v okolí, vybízí

k aktivní myslivecké činnosti a ta zde má velkou tradici“ (Tomášek, Andrllová, Andrle 2016: 82).

3. Myslivecký spolek Jedlina

Současná podoba mysliveckého spolku je zde od roku 1993. „Nabytím účinnosti nového zákona došlo k rozpadu na sdružení Dubenec, Vilantice a Lanžov, kam patří i honitba Velký Vřešťov. Tento stav trvá do dnešních dnů s tím, že podle novely Občanského zákoníku účinného od 1. ledna 2015 se mění sdružení na spolek. Toto bylo využito i pro změnu a návratu k tradici – tedy na Myslivecký spolek Jedlina“ (Tomášek, Andrlová, Andrlé 2016: 83). Aktuálně k roku 2022 má spolek 18 členů. Předseda spolku Petr Sedláček, hospodář

Obrázek č. 1: Vánoční hon 2021. Zdroj: Tereza Andrlová

Jaromír Bach, Václav Andrlé ml., Petr Bach, Kateřina Bachová, Jan Černý, Lud'a Hlava, Luboš Němeček, Radek Nepilý, Oldřich Novák, Oldřich Novák ml., Hana Pourová, Ondřej Stránský, Ota Šebesta, Karel Tomášek, Pavel Vobora, Aleš Voborník, Jiří Voňka a Filip Voňka jako adept.

Vřešťov má velmi pěkné lesy, pole, rybníky... Po rozpadu velkého sdružení, kam patřila i vesnice Dubenec, má honitba Jedlina i tak velký celek. „Výměra honitby je 1459 hektarů, z toho 981 ha zemědělské půdy, 409 ha lesů, 51 ha vodních ploch a 18 hektarů

ostatních ploch“ (Tomášek, Andrllová, Andrle 2016: 83). Vesnická krajina je propojena s lidskými příběhy, na které si můžete vzpomenout při navštívení konkrétních míst. „Krajina tak vzniká jako kulturní proces.“ (Hirsch 1995, 5, zvýraznění v originále). Jinými slovy, v krajině se střetá sociálně, kulturně a historicky ukotvená obecná a prostorově formovaná představa a konkrétní lidská zkušenost ukotvená do konkrétních míst“ (Křišťuf, Zíková 2015: 12).

„Do spolku, tedy od roku 1992, spadá Velký Vřešťov a okolní vesnice, jako je část Čenic, Sedlec, Lanžov, Zaborov, Bílé Poličany, Lhotka. Určuje se to podle majitelů pozemků, poté se to zcelí. Dříve to bylo podle katastru“ (Rozhovor 30. 12. 2021 Václav Andrle).

Myslivci se nejen starají o krajinu a zvěř, ale také jsou důležitou součástí obce. Kultura je velmi důležitou částí vesnického života. Myslivci mají své specifické tradice, rituály, ale také subkulturu. „Ve standardním pohledu je kultura složitým souborem sdílených přesvědčení, hodnot a pojmů, který skupině umožňuje nacházet smysl svého života a dává jí návod, jak žít. Tento soubor lze nazvat základním systémem přesvědčení (dodejme, že takový systém přesvědčení může obsahovat jak položky zcela explicitní, tak jiné, které explicitní nejsou, a může zahrnovat jak to, co souvisí s pocity a chováním, tak diskursivní výroky o světě)“ (Fay 2002: 72). Pro většinu myslivců je myslivost to co jim dává smysl, rádi chodí do lesa a starají se o zvěř.

3.1 Historie mysliveckého spolku Jedlina

Lov v dnešní době vidáme především na vesnici, kde je většinou vždy myslivecký spolek, je to především díky klidné krajině, kterou na venkově můžete najít. V jiných kulturách je tomu taky tak. Dílo od S. Bronnera Killing tradition: Inside hunting and animal rights conversies, kde tvrdí že lov a významná místa v Americe jsou právě na venkově (Bronner 2008). Myslivci jsou v obci již opravdu dlouho. Bohužel o nich není kromě knížky Velký Vřešťov jiná zmínka. Udělala jsem tedy rozhovor s nejstarším členem mysliveckého spolku Jedlina, s panem Oldřichem Novákem, který několik let dělal hospodáře a díky němu mne pomohl nahlédnout do historie spolku.

„V minulých stoletích se jednalo o ryze panskou výsadu, přičemž v okolí byla nepochybně ovlivněna hrabětem Šporkem, do jehož majetku Vřešťov také patřil. Ještě ve dvacátém století byla část katastru v prostoru Bažantnice, obhospodařována tak zvanou panskou myslivostí. Větší část ovšem patřila středním a drobným vlastníkům a tvořila tak

obecní honitbu, užívanou honebními a mysliveckými společnostmi. V padesátých letech dvacátého století to byla Lidová myslivecká společnost Velký Vřešťov. Měla najatou honitbu obce Velký Vřešťov o výměře 533 hektarů (polí 409 ha, lesů 99 ha, luk a pastvin 24 ha a vodních ploch 1 ha). Počet členů se pohyboval od deseti do patnácti, jmenujme například: Poláček Antonín - kovář, Novotný František - rolník a hostinský, Bělina Oldřich - rolník, Bělina František - autodopravce, Kopecký Josef - rolník, Andrlé Václav - řezbář a rolník, Kočí Karel - rolník, Stránský Jindřich - truhlář, Stránský Josef - rolník, Nepilý - zedník a rolník, Poláček Dalibor - kovář, Poláček Miroslav - dělník, Polák Jaroslav - aranžér, Vlačiha Jiří - rolník, Nepasický Josef - rolník, Vach Jaromír - řidič autobusu, Voborník Bohumil - lesník, Novák Oldřich - technický úředník“ (Tomášek, Andrlová, Andrlé 2016: 82).

„Od 1. ledna 1963 s účinností zákona č. 23/1962 Sb. se objevuje všeobecná tendence ke zvětšování honiteb. Ve Velkém Vřešťově to umocňuje znovuzřízení bažantnice a k ní přiřazení části honebních pozemků honitby Velký Vřešťov, ale i okolních honiteb. Ty se utvářely ve vztahu k užívání pozemků a vzniká proto honitba Jednotného zemědělského družstva Lanžov. Vznikl tak velký celek o rozloze 1260 hektarů, na kterém vykonávalo právo Myslivecké sdružení Lanžov, jehož součástí bylo i bývalé sdružení Velký Vřešťov. Předsedou byl Josef Černík, hospodářem Václav Andrlé a po jeho úmrtí v roce 1971 Oldřich Novák“ (Tomášek, Andrlová, Andrlé 2016: 83).

Pan Novák vstoupil do mysliveckého spolku Jedlina v roce 1960. „*To zde byl malér, nebožtík Jarka Polák zastřelil danělu, kterou jsem tady pásl pod kaštany, ona sem chodila na kaštany. Tehdy ta zvěř nebyla normovaná, poměry byly daleko přísnější než teď. Střelit mimo povolení a tak tu danělu nepřiznali, rozbourali ji, rozdělili a někdo je viděl a udal je. Někteří přišli lidově o papíry, dostali tresty, nejvyšší teda Jarka Polák, ale i další předkové. Tehdejší člen a jednatel spolku byl Bohouš Voborník, táta tohoto Voborníka, to byl úředník na krajském úřadu v Hradci, obor myslivosti. Najmuli ho tady na funkci lesního, na ty zvyklosti byl velký pán, lidi si ho vážili, za Hitlera bylo přísně střeženo dřevo, palivo se přidělovalo. Bohouš tehdy odešel ze spolku a stal se tedy spoluzakladatelem novodobé bažantnice a tehdy nám sebrali část honitby, dlouho jsme se o to soudili“ (Rozhovor 14. 1. 2022 Oldřich Novák).*

„*Tehdy Bohouš jako kompenzaci navrhl uspořádání honitby Jedliny, ne nynější, ale té co byla před ní. Tam nás donutili se sloučit se spolkem, kde byly vesnice Lhotka, Sedlec a část Lanžova a část Bílých Poličan. Dostali jsme celou Jedlinu, původně Chládkovo. Vznikla další křivda, protože Jedlina je na části katastru obce Dubenec a tam těch myslivců bylo taky dost*

a dodnes ti moji vrstevníci to nemůžou zapomenout a stále je to bolí. To jsme získali a kromě toho i část Maňovic, za tzv. Čejkovu cestou. Třetí problém byl, že Vřešťov má katastr až částečně u obce Cerekvice a ta cesta, která vede z Čenic na Skálu, to byla tehdy naše hranice. A tam byl zase vlivný předseda JZD a ten prosadil a sebral nám část toho Borku, který dodnes mají. To byla zase z naší strany taková bolest“ (Rozhovor 14. 1. 2022 Oldřich Novák).

„K dalšímu slučování došlo 1. ledna 1981. Do uměle vytvořeného spolku Jedlina bylo zařazeno i myslivecké sdružení Dubenec a honitba měla již 2580 hektarů. Členů bylo okolo padesáti, předsedou byl Oldřich Novák a hospodářem Bohumil Seifrt“ (Tomášek, Andrlová, Andrle 2016: 82).

Jakmile došlo k revoluci, tak po roce 1989 pan Novák využil situace, seznámil se s novým zákonem a s panem Sedláčkem. Sepsali to a tu velkou honitbu rozdělili a vytvořili novou. Tato podoba honitby je v okolí Vřešťova do dnešních dnů. Pan Novák poté začal dělat opět hospodáře a pan Sedláček mu slíbil, že mu pomůže.

3.2 Působení mysliveckého spolku Jedlina v městysu Velký Vřešťov

„Realita českého venkova po r. 1989 a společenské procesy, které zde probíhají, se dostaly do středu pozornosti také nově se etablujícího antropologického výzkumu“ (Válka 2011: 32).

Mojí hlavní otázkou při rozhovorech bylo, zda myslivci nějakým způsobem přispívají k životu v obci, či rozvoji kultury. Na názor jsem se zeptala také starostky obce, abych měla názor i z druhé strany. Společenský život vesnice je pro občany velice důležitý. „Životní rytmus a řád, udávaly na předindustriální vesnici zemědělské práce a křesťanský liturgický kalendář. S hospodářským rokem a snahou zajistit úrodu, byla spojena řada iracionálních představ a výročních rituálů, jejichž věřská složka postupně ustupuje do pozadí a mizí s obecným civilizačním vývojem a s modernizací života. Dominují ekonomické, integrační a zábavní funkce. Zanikající tradiční formy společenského života v druhé polovině 19. století nahrazují nové aktivity, vážící se na činnost spolků či politických stran“ (Válka: 117).

Myslivci dělají pro obec a rozvoj kultury opravdu hodně. Starají se o přírodu a o zvěř, pečují o ni. Spolupracovali při výsadně ovocných alejí, které slouží nejen k ohraničení cesty mezi poli, k zvelebení krajiny, ale také zvěř si může okusovat i zralé ovoce. Lidé, kteří zavítají se pokochat výhledem na Vřešťov a Vřešťovský rybník, si mohou cestu zpříjemnit např. ochutnáním jablka, hrušky, švestky. Vrcholem společenské sezony je v zimě

myslivecký ples, který je velmi navštěvován. Myslivci také spolupracují na obecních akcích, jako je Mikulášská nadílka nebo dětské dny. Další aktivitou, které se můžete účastnit, je hon, kde lze jít jako honec nebo pokud si ho vezme nějaký střelec na starost, tak může stát i vedle něj. Další velkou výhodou je, že si občané mohou zakoupit čerstvou zvěřinu.

Vzhledem k tomu, že se zaměřujeme na myslivce z Velkého Vřešťova, je důležité také zmínit rozhovor se starostkou obce. Byl strukturován jinak než předešlé rozhovory, které probíhaly s myslivci. Velký rozdíl byl v tom, že jsme využili moderních komunikačních technologií a to z důvodu nemoci. Autorka Zandlová v knížce *Metody ve výzkumu ve společenských vědách* zmiňuje, že tyto typy rozhovorů se rozdělují na synchronní a asynchronní (Flick 2014: 234 in Zandlová 2020: 333). „Synchronní rozhovory jsou charakteristické tím, že jak výzkumník, tak dotazovaný, jsou během rozhovoru ve stejný čas na telefonu nebo online, a to s využitím komunikačních technologií (např. skype)“ (Zandlová 2020: 333). Tento rozhovor byl ale asynchronní, prostřednictvím mailu. „Asynchronní rozhovor je realizován tak, že výzkumník zašle dotazovanému prostřednictvím komunikačních technologií otázky a ten zašle výzkumníkovi odpovědi zpět, ale ne ve stejný čas, kdy výzkumník zaslal otázky. K tomuto typu rozhovoru výzkumník může použít e-mail nebo různé typy messengerů“ (Zandlová 2020: 333).

Starostka obce mysliveckou aktivitu popsala do rozhovoru velmi pěkně. *„Myslivci jsou již od minulosti, dá se říci, historicky druhým nejvýznamnějším spolkem městyse. Bez jejich pomoci se neobejde žádná společenská akce. Samostatně se podílejí na pořádání mysliveckých plesů, které jsou vyhlášeny do širokého okolí i bez propagace a jen velmi těžko se shánějí vstupenky. Hudba vyhrává do samého rána a dá se říci, že nikdo neodejde bez výhry v tombole, která je vždy velmi bohatá. S městysem spolupracují na akcích pro děti, Malý vřešťovský tábor, čarodějnice, pozvání a předvedení práce sokolníků. Bez členů MS by se neobešla tradiční Mikulášská nadílka, ani rozsvícení vánočního stromku. V posledních letech se MS významně podílelo na získání finanční odměny v roce 2016 a Zelené stuhy v soutěži Vesnice roku 2017. Za finanční odměnu městys spolu s MS nakoupil ovocné stromky, odrůdy historicky patřící do naší krajiny a za vydatné pomoci všech občanů, byla vysázena alej u Hořického mostu a další rok další alej od p. Krebsové k Šibeňáku. Technické zabezpečení bylo vždy v režii myslivců. Městys podporuje myslivce při navracení drobné zvěře například bažantů, do krajiny. Jsou velmi nápomocni při řešení společných zařízení, tj.*

komunikace v polích, aby měl každý vlastník přístup ke svému pozemku, ale aby se neztratil ráz krajiny.

Myslivci jsou plně spjati s přírodou a tím s krajinou a zvěří, která tady je, byla nebo v budoucnu bude. O to se, se všemi prostředky snaží. Nejen, že redukuje počty zvěře, která by v krajině škodila, ale převážně "svoji" zvěř přikrmují, shánějí a dovážejí krmivo do krmelců a na zásypy a přidávají léky. Hlavně proto, aby v nepříznivých podmínkách zvěř netrpěla hladem, ale samozřejmě odstřelují zvěř nemocnou, poraněnou, což jim ukládá myslivecká etika.

Jako starostka městyse, jsem se vždy na myslivce mohla spolehnout a nikdy mi neodepřeli žádnou pomoc a spolupráci“ (Rozhovor 21. 1. 2022 Dagmar Hrochová – starostka obce).

3. 3 Tradiční myslivecký ples

Myslivercký ples je pro obec jednou z velmi důležitých společenských akcí. Každý rok se ho účastní velké množství lidí. Ještě na přelomu dvacátého a jednadvacátého století bylo možno v hostinci Na Podhradí navštívit mnoho plesů a zábav. Vzpomeňme plesu mysliverckého, hasičského, maškarního, chatařského či zástěrkového. [...] K dnešnímu dni se jejich počet omezil na ples myslivercký, hasičský a maškarní (Tomášek, Andrllová, Andrlle 2016: 73). Bohužel v posledních dvou letech tento tradiční ples nebyl z důvodu opatření, které nastaly, proto jsem se jich jako antropolog bohužel nemohla účastnit. V předešlých letech jsem však na pár plesech byla a mohu říci, že byly velmi pěkné.

Lesnická výzdoba, jako jsou třeba větvičky jehličnatých stromů nebo šišky, rozzářily prostory místního hostince. Na prostředku tanečního parketu byl jehličnatý strom, borovice, který byl ukotven k podlaze a stropu. Byl ozdoben a kolem něho se tančilo. V hostinci Na Podhradí, kterému se již neřekne jinak, než hospoda u Toničky, se v poslední době pořádá méně akcí než v předešlých letech. Díky tomuto Mysliverckému plesu se však vždy po roce sejdou lidé z okolních vesnic a baví se, tancují do rána a mohou si domů odnést věci z bohaté omboly. Spousta lidí se plesu účastní právě i kvůli tombole, kde můžete vyhrát čerstvou zvěřinu. Zakoupené tombolové lístky, které si sami vyberete, se losují ze staré točící se bedny. Po půlnoci probíhala dražba větší zvěře, jako je například srnčí, dančí nebo divočák. U dražby je velká legrace, neboť každý chce získat hlavní cenu.

Myslivecké plesy se pořádají i v okolních vesnicích a po celých Čechách. Většinou vypadají všude podobně. Ve Velkém Vřešťově je však výjimečné místo, kde se ples koná a to právě v již zmiňovaném hostinci u Toničky. „Nedá nám to, abychom se ještě nevrátili k restauraci U Toničky. Vždyť, je-li něco symbolem Vřeštova, potom to je určitě rybník s autokempem a právě Tonička a její hospoda, kde se jakoby zastavil čas. Otevřete dveře a dýchne na vás atmosféra dob dávno minulých, pokud dorazíte v zimě, je ještě umocněna krásným sálavým teplem starých násypných kamen. Usednete na židli, na kterou sedali naši otcové a dědové, možná i otcové dědů, ke stolu, který už má dávno svá nejlepší léta za sebou, ale bělá se čistým ubrusem, na kterém poznáte, že byl prán a žehlen s láskou k těm, kteří u něho chtějí strávit pár hezkých chvil“ (Tomášek, Andrllová, Andrle 2016: 56). Pokud někdo navštíví právě ples myslivecký, zjistí, že jeho tradice a vzhled zůstávají i po několika letech stejné. Oživí se jim vzpomínky, které zde prožili.

3. 4 Myslivecké schůze

Myslivecké schůze se v mysliveckém spolku Jedlina, konají pravidelně první pátek v měsíci, od osmé hodiny večerní. Na schůzích se řeší nejen nastávající akce (pořádané Jedlinou, ale také jinými spolky), jako jsou hony, plesy, brigády a další. Ale také zvěř, která se může střílet, zvěř přemnožená, škodná nebo přestárlá. Na schůzi může každý projevit svůj názor při veřejné diskuzi. Další důležitou funkcí je přijímání nového člena. Tento adept je většinou jeden rok součástí spolku, účastní se honů, pomáhá na brigádách apod. A poté se členové společně rozhodují a hlasují o tom, zda ho přijmou nebo nepřijmou do spolku. Tohoto procesu jsem se účastnila, někteří například kladli důraz na to, aby nový člen byl z Velkého Vřešťova, nebo z blízkého okolí.

Přijímání nového člena do spolku jsem nemohla být svědkem, protože během roku žádné přijetí neproběhlo. Přesto jsem měla tu čest spolupracovat s adeptem Filipem Voňkou, kterému k završení myslivecké přípravy chybí získání zbrojního průkazu. Takové přijetí je pro členy zajisté velmi důležité. „Přijímání mezi myslivce je nový myslivecký zvyk, obdoba bývalého „vyzbrojení“ nebo „přijetí v počet myslivců“, prováděné ještě v 19. století. Nutno si uvědomit, že je nesprávné používat názvu „pasovat na myslivce“, tj. z úplného nováčka absolventa zkoušky z myslivosti „udělat myslivce“. Myslivec se z něho stane až v průběhu mnoha let praxe. Zásadně proto používáme termínu „přijímání mezi myslivce“. Ovšem od tohoto ceremoniálu nutno odlišovat „pasování na lovce“ „ (Hart 2017: 196).

Řeší se také ekonomická stránka spolku. S financemi hospodaří pan Oldřich Novák, který vždy sdělí přehled účtu, výdaje a příjmy spolku. Ekonomické hospodaření je důležitou funkcí a díky řádnému vedení je nejen přehled o financích, ale také o počtu zvěře, kterou má na starost Jaromír Bach. Do počtu se započítává zvěř nejen střelená, ale také třeba nalezená u silnice po srážce s autem. Pro zajímavost, se za letošní myslivecký rok střelilo přes 120 divokých prasat. Z písemného záznamu od bývalého finančního hospodáře Aloise Sedláčka lze vyčíst, že od roku 1981 až po rok 1992 se ulovilo celkem 122 kusů černé zvěře. Je zde tedy vidět přemnožení divokých prasat v současné době. „Klasická ekonomie je založena na existenci základní směnné jednotky, díky níž lze vypočítat ostatní hodnoty. To znamená peněz, ale většina primitivních společností, které zkoumáme, žádné peníze, ani nic jim podobného, nemá. Navzdory své přesvědčivosti je tedy moderní ekonomická teorie pro antropology použitelná pouze v omezené míře“ (Murphy 2001: 137).

3.5 Naháňka

„Naháňka je takový způsob lovu, při němž střelci stojí na určených stanovištích a honci postupující v řadě, na ně zvěř nahánějí“ (Drmotá 2003). Loví se především černá zvěř. Akce trvá celý den a ráno při slavnostním zahájení se řeknou pravidla lovu. Hospodář a předseda spolku zahájí naháňku a někteří členové radí hosty tak, aby byla naháňka bezpečná. Je důležité, aby každý dodržoval to, co mu závodčí řekne, pokud by někdo tyto pravidla porušil, může dojít k nebezpečí ze strany lovce i nahánějícího.

Stejně tak jako střelci, musí dodržovat to, co jim hospodář řekne i honci a oni mají své povinnosti. Naháňky se může účastnit osoba starší 18 let. Já jsem měla tu možnost být v pozici jak střelce (bez zbraně, pouze jako pozorovatel), tak honce. Pokud se ocitnete v roli honce, jdete jakousi rojnici, mělo by se jít pravidelně v jedné linii, potřebujete-li z nějakého důvodu zastavit, musí se zastavit celá řada. Honci se mezi sebou domlouvají tehdy, když něco vidí, neb pokud potřebují zastavit. Křičí na sebe, a tudíž mají přehled, co jejich soused dělá. Svým hlasem a zvuky také vyhánějí zvěř, která se může nacházet před nimi, za nimi i vedle nich, zkrátka kdekoliv.

Pokud jste střelec, je potřeba být v naprosté tichosti a pozorovat, co se kde děje. Stát nehybně a čekat. Pozor musejí střelci také dávat z důvodu toho, že se kdekoliv může objevit honec, či pes. Další důležitou věcí je střelení, pokud je v blízkosti lovené zvěře honcův pes. Zde je nutno dbát zvýšené opatrnosti.

„Při honu na černou (spárkatou) zvěř, se na výloží úlomky (poslední hryz a lovecký) předávají zřídka, častěji až na výřadu. Nejpozději na výloží se ošetří úlovek a provede se vývrh. Při honu se zvěř klade odděleně podle druhu a dle pohlaví. Každý hon je ukončen výřadem, kde jsou povinně přítomni všichni účastníci honu. Předseda myslivecké společnosti (pán lovu) a vedoucí honu se postaví ke hřbetní straně zvěře, trubači vedle či naproti. Proti hlavám zvěře se postaví střelci, honci u běhů zvěře. Symbolicky je tak znázorněno, že honci zvěř nahnali na střelce“ (Hart 2017: 189).

3.6 Hony na drobnou zvěř

Obrázek č. 2: Hon na drobnou zvěř 2021. Zdroj: Tereza Andrlová

Hon začíná tím, že se účastníci seřadí do řady. Vedoucí honu, u nás to většinou bývá hospodář, zahájí hon. Řekne, jaká zvěř se může lovit, jaká ne, aby účastníci dbali na bezpečnost, kam se půjde a kdy se bude tak přibližně končit. Po té, co se dorazí na honitbu, vedoucí honu pomocí signálky zatroubí jednou a tím zahájí hon. Na konci zatroubí třikrát a tím hon ukončí, po tomto zatroubení se již nesmí lovit, může se pouze dohledávat. „Zvuková signalizace troubení na zvířecí roh při honech byla známa již ve středověku“ (Hart 2017: 180).

Honů na drobnou zvěř je v mysliveckém spolku Jedlina během roku opravdu hodně. Je to především díky třem okolním rybníkům, které se v okolí nachází. *Tady se mi to však hrozně líbilo, ta krajina Vřešťova je myslivecky výjimečná, ledacos jsem viděl, ale tady je to krásné (Rozhovor 14. 1. 2022 Oldřich Novák)*. Tyto hony probíhají většinou na celý den, ale někdy jsou i pouze v odpoledních hodinách. V těchto honech plní hlavní úkol pes, který právě do rybníku vleze a kachny vyžene. Pokud se jedná o bažanty, tak honci jdou do prostoru stejně jako při naháňce, postupují postupně a většinou se ta honitba prochází vícekrát. Právě při tomto typu honu lze povšimnout, jak je pes důležitou součástí honu. Stejně tak, jak je to u naháňky i zde probíhá výlož a výřad. Výlož se provádí během honu, jelikož výřad až na konci.

Při každé výloži, která se provádí před přemístěním na další leč, se drobná zvěř skládá na zem podle pravidel, například se musí klást na pravý bok. Posuzuje se opět zdravotní stav zvěře, kolik se jí ulovilo atd. Všechny tyto věci jsem pochytila během terénního výzkumu a to hlavně díky tomu, že jsem se adaptovala do jejich společnosti, účastnila jsme se všeho, co dělají a vykonávala to co oni. „Jádrem antropologovy schopnosti uskutečňovat terénní výzkum je adaptace, tedy schopnost přizpůsobit se danému sociálnímu prostředí tak, aby byl schopen vykonávat činnosti, které vykonávají jeho informátoři“ (Toušek 2015: 16).

3.7 Brigády

Obrázek č. 3: Umístění hnízdních dutin na rybník. Zdroj: Tereza Andrlová

Brigády jsou ve spolcích již celkem běžnou akcí, která se pořádá. Jednou z důležitých brigád, která letos proběhla, bylo umístění hnízdnic dutin na rybníky Lhoťák a Budín. Tyto dutiny měly za úkol umožnit divokým kachnám snášet vajíčka tak, aby byla v bezpečí. Tento nový typ měl velký úspěch a ve všech dutinách byla vajíčka. „V následujících měsících jsem pravidelně prováděl kontroly těchto hnízdnic dutin. Výsledek předčil má očekávání. Všechny deset dutin bylo kachnami divokými obsazeno, některé dokonce opakovaně, takže výsledek byl více než stoprocentní“ (Bach 2022: 27). Do budoucna je plánováno mnohem více takových dutin. Velkou výhodou je, že je zde zásah člověka opravdu minimální.

Pozorovat myslivce při této brigádě, bylo pro mě opravdu přínosné. „Dutiny jsme rozmístili po obvodu rybníků asi 10 metrů od břehu tak, že jsme je zavěsili na hřebíky mezi čtyři dřevěné latě, zatlučené do dna rybníka“ (Bach 2022: 28). Byla to jedna z prvních akcí, které jsem se účastnila a také jsem viděla, jak se o zvěř starají. Snaží se zanechat přirozené rozmnožování kachen divokých a to je v dnešní době velice důležité.

Brigády jsou jinak i jiného typu, většinou bývají o víkendů a jedná se například o vyrábění nových posedů nebo sázení stromků. Může se účastnit kdokoli, z členů mysliveckého spolku. Někdo dělá materiál, někdo ho poté rozváží. Během roku se opravují posedy a kontroluje se jejich stav tak, aby byl posed bezpečný. Většina těchto brigád se připravuje u hospodáře Jaromíra Bacha. Chodí se k němu i pro krmení. Každý člen spolku musí odpracovat 10 hodin práce za rok. Většinou však někteří členové odpracují i více hodin, protože za 10 hodin se mnoho práce nestihne.

3.8 Poslední leč

„Poslední leč není jen ten skutečně poslední lov při honu, ale v povědomí utrmáceného myslivce je to především teplo hospůdky, horká polévka či guláš a především orosené první pivo, které záhy vystřídá druhé. Prostě pohoda po celodenní štrapáci. Tak laskavý je začátek každé poslední leče“ (Tripes 2012: 25). Dále autor uvádí, že po dlouhém dni, kde většinou stojí někde sami, mají poté potřebu si sdělit své poznatky a zážitky z honu. (Tripes 2012: 25).

Nejen, že je v hospůdce teplé jídlo a dobré pití, ale také se někdy pořádá i tombola, kde je nejen ulovená zvěř, ale i mnohé další. Zvolí se král honu, to je ten, kdo ulovil nejvíce zvěře. Král honu by měl koupit všem panáka a připít na hon. Předtím se však zpívá písnička Lovu zdar, lesu zdar, lovu lesu lovu zdar... při ní by měli všichni povstat a zpívat. Připíjet se musí levou rukou, je to zvyk, který by neměl myslivec porušit. Jeho přesný důvod není znám

a během let se vytvořilo hned několik teorií, proč tomu tak je. Pan Kovařík, který je autorem mnoha knih v myslivosti píše, že pravděpodobně pochází z barokní doby, v této době bylo vytvořeno hned několik loveckých zvyků a tradic. Při honech, které probíhaly na koních, se v pravé ruce většinou držely otěže a psovodi drželi své psy, proto se číše držela v levici. Levá strana těla, která je i blíže srdce, byla považována za významnější a čestnější (Kovařík 1993: 39).

Někdy se i pořádal myslivecký soud, který jsem bohužel nezažila, ale díky svému informantovi, který mě ho popsal, mohu i já říct, že to byla zajisté zábava. *„Dříve se hodně dělalo tzv. myslivecký soud, který spočíval v tom, že vybraní členové toho spolku fungovali jako soudci a někteří jako obhájci, no a ti si zvali jednotlivé členy, kteří způsobili nějaké prohřešky. Podle míry toho prohřešku, podle toho jak se dokázali obhájit, tak byli nějakým způsobem potrestáni. Většinou to tedy byla spíše forma peněžité nebo forma koupi nějaké lahve a podobně, ale užilo se s tím strašně moc legrace. A já na to moc rád vzpomínám, protože jsem se těchto soudů účastnil mnohokrát“* (Rozhovor 22. 11. 2021 Karel Tomášek).

Poslední leče probíhají až do pozdního večera, zpívá se několikrát během večera a vždy je to velmi zábavné a hezké. Informant Petr Bach, který jezdí pravidelně na hony po celé české republice, mi během rozhovoru řekl, že zpívání je jedním ze specifických tradic, který má myslivecký spolek Jedlina.

3.9 Myslivecká mluva

„Jako obecně taková hezká tradice je myslivecká mluva, což vlastně nikde jinde ve světě není, jenom u nás, kdy různé části těl zvířat, zvěře a další věci, mají svoje specifické názvy, kterým lidé ne-myslivci často ani nerozumí. Nevědí, o čem mluvíme, což mi přijde takový hezký“ (Rozhovor 18. 11 2021 Petr Bach).

Většinou každá skupina lidí má nějaký svůj specifický slang. V myslivosti tomu není jinak a jejich mluva je opravdu specifická. Setkala jsem se s ní nejen při rozhovorech, kdy jsem se mnohdy musela doptávat, co ta slova znamenají. Další důležitou funkci plní mluva při honech, při brigádách a jiných akcích. Některá slova jsou z historie, některé jsou novodobá. Pan Kovařík v knížce tradice v myslivosti o tom píše. Přesto, že je naše myslivecká mluva velmi stará, je přece živá a přizpůsobuje se měnícím se poměrům v myslivosti. Již dříve byla očištěna od výrazů necitlivě převzatých z jiných jazyků nebo nevhodně přeložených. Je

doplňována novými, popřípadě vhodnějšími výrazy, odpovídajícími potřebám doby i jazykovým pravidlům naší mateřštiny. (Kovařík: 1993: 26).

V myslivecké mluvě se myslivec musí orientovat a znát ji, umět vysvětlit co znamená. Mají svůj typický rys a je vidět propojenost zvěře a myslivce. Mají několik knížek, které jsou pouze zaměřené na mluvu. Ve většině knížek o myslivosti, najdete i podkapitoly k této tematice. Asi nejčastějším pojmem, který uslyšíte v mysliveckém kolektivu je Lovu zdar nebo Myslivosti zdar. Tento termín se používá při pozdravu nebo při gratulaci k ulovené zvěři. Během honu můžete narazit na výraz barva, což v myslivecké mluvě znamená krev. Zaslechnete-li například, poraněný srnec barvil, musí se tedy dohledat v honitbě. Očím zvěře nebo loveckého psa se říká světla. Závodčí nebo zavaděč, je člen spolku, který zavádí střelce na svá místa.

Mluvení na psy je také velmi důležité, i když ve většině případů se můžeme setkat i s písťalkou, kterou myslivci používají k přivolání psa. Povelý jako daun (lehni), přines, sedni, drž, hledej, apod. jsou povelý nám známé. Práce na barvě je podle knížky myslivost od Josefa Vosátky, sledování poraněné zvěře podle kapek barvy (Vosátka 2012: 683). Pokud uslyšíte, pes strhl zvěř, nebo strhnout zvěř, znamená pro psa dohnat zvěř a zadávat.

3.10 Myslivecké odívání

Myslivci chodí v zeleném nebo hnědém oblečení, aby do lesa zapadli a mohli se maskovat. V jejich výbavě nechybí myslivecký klobouk nebo hubertus, což je dlouhý kabát, který se používá tehdy, když jste třeba střelec a čekáte někdy i několik hodin na jednom místě. Po roce spolupráce jsem se i já musela obléct do zeleného, abych mezi myslivce zapadla, půjčili mi i hubertus, ve kterém bylo opravdu teplo, ale také reflexní vestu, abych byla dobře vidět. Tyto reflexní bundy, čepice, vesty, šály a kšiltovky jsou novodobé zvyklosti. Myslím si, že pokud se honu účastníte jako honec, tyto reflexní prvky jsou důležité. Jste lépe v honitbě vidět, než pokud byste šli v zeleném. Ve spolku Jedlina se dávají i reflexní šály, pokud nějaký honec zapomněl něco reflexního.

Na slavnostní příležitosti mají zelené obleky. „V současné době existuje doporučená uniforma ČMMJ. Jednotnou uniformu mají myslivci také na Slovensku, v Polsku, Maďarsku i v dalších zemích. V Rakousku a v Německu není nošení mysliveckých uniforem kodifikováno, ale oblékání oděvů mysliveckého střihu a barev je velmi zakořeněno a jejich nošení je otázkou stavovské cti“ (Hanák 2009).

Odívání zmínila i jediná žena, se kterou jsem dělala rozhovor a zařadila ho mezi její oblíbené tradice. Říkala, jak je hezké, že všichni chodí v zeleném, tvoří svou uzavřenou společnost. Myslivci musí dodržovat zvyklosti a oblékat se do zeleného, ať už jdou na hon nebo na schůzi a i na jiné akce.

Obrázek č. 4: Hon na drobnou zvěř 2021. Zdroj: Tereza Andrlová

3.11 Jak se myslivci ke své činnosti dostali

Rozhovory jsem dělala s osmi informanty. Všechny jsem se zeptala, jak se ke své myslivecké činnosti dostali. Většina z nich mi odpověděla, že myslivost dělal buď dědeček, tatínek nebo někdo z rodiny. Jedinou odlišnou odpověď jsem dostala od respondenta Karla, který se k myslivosti dostal až v pozdním věku a to z důvodu, že přírodu má rád a chtěl se o ní starat.

Můžete si zde povšimnout, že děti vzhlíží ke svým rodičům, či prarodičům, pokud se jedná o nějakou zájmovou činnost. Pokud je žena nebo muž myslivec, vede své děti od mala k myslivosti, bere je do lesa, ukazuje jim přírodu a podobně. Zmiňuji zde ženu a to proto, že žen je v myslivosti málo. Já jsem velmi ráda za rozhovor s Kateřinou Bachovou, která mi byla ochotná poskytnout rozhovor, který byl pro mou bakalářskou práci přínosný.

Zjistila jsem, že jak žena, tak muž, mají stejné názory. *„Tak, k myslivosti jsme se dostala tak, že jsem vlastně odmala chodila s tátou do lesa, taky jsme objížděli honitbu na koních, koukali jsme na stopy. No a mám dvouletého syna, u kterého bych byla ráda, kdyby v tom pokračoval a taky se stal myslivcem“ (Rozhovor 18. 1. 2022 Kateřina Bachová).* Většina lidí se k zájmové činnosti dostala již od mala. *„Vlastně od malička asi od 4 let, chodil jsem krmít, do lesa a tak, protože můj děda byl myslivecký hospodář, táta myslivec a lesák. V 17 ti letech jsem si udělal lovecký průkaz a pak od 18 let dělal myslivost. Jsem členem mysliveckého spolku Jedlina, stejně jako děda, který dělal hospodáře a táta byl také ve spolku Jedlina“ (Rozhovor 30. 12. 2021 Václav Andrle).*

Myslivost, tedy v MS Jedlina, se rozšiřuje na základě příbuzenství, tak tomu bylo i v předešlých letech. Spojuje rodinu a vytváří rodinnou tradici. Například Vašek Andrle dodržují v rodině již několik generací jednu hezkou tradici. *„Veškeré trofeje co mám doma, tak před Vánoce a na svátky dáme pod každou trofej větvičku, dávám takovou úctu zvířatům. Je to naše rodinná tradice, dělal to praděda, děda i táta“ (Rozhovor 30. 12. 2021 Vašek Andrle).* Příbuzenství hraje ve společnosti velkou roli a díky němu by vesnické spolky nemusely zanikat. *„Důsledky příbuzenství v čase a prostoru vedou ke spojenectvím a společným totožnostem, které spojují sousedy, nebo jsou stavebním materiálem pro spojenectví, dokonce mezi celými oblastmi. Mimo to také utvářejí pouto mezi generacemi, spojují každého muže či ženu s jeho, nebo jejími předchůdci a zabraňují tak tragickým krveprolitím. V naší vlastní společnosti, v naší individualizované a sociálně atomizované civilizaci, zůstává příbuzenství i nadále hlavním zdrojem našich nejbližších svazků“ (Murphy 2001: 100).*

4. Myslivec a lovecký pes

Pokud jste měli možnost účastnit se honů, nebo vidět myslivce při své práci, určitě jste si všimli psa, který je vždy na blízku. Během výzkumu jsem pochopila, že právě pes je důležitou součástí honu. Například při honu na kachny, kdy střelená kachna spadne mnohdy doprostřed rybníka, je pes nejlepším pomocníkem. Lovečtí psi jsou cvičeni, aby kachnu našli a přinesli. Pokud je to kachna tzv. křídlená pes ji přinese k pánovi a pustí ji tehdy, když mu to pán povolí.

Lovecký pes musí mít zkoušky. Pokud chcete, aby pes fungoval, je potřeba určit, na co ho budete specializovat a tím začít. „Při výcviku psa si musíme počínat promyšleně a neukvapeně. Pomalu, velmi trpělivě, ale vytrvale. Často opakovat. S novou věcí nezačínáme, dokud pes neumí řádně jedno“ (Javůrek 1955: 298). Výchova psů je po několika letech stejná nebo alespoň podobná. Výcvik probíhá již od štěněte. Na jednom honu, v mysliveckém spolku Jedlina byl host pán, který měl 4 měsíční štěně a již mu dával očuchat kachnu a pes si zvykal na hluk ze zbraní. Bylo vidět, že ten mladý pes pozoruje starší psy, a kdyby ho pán pustil, určitě by se k nim rád přidal. Výchova psů začíná tedy již od mala a může trvat i několik roků než bude pes opravdu poslušný a dovede pracovat tak, jak má.

Plemen loveckých psů je opravdu hodně a všechny tady nebudeme rozebírat, zaměřím se jen na plemena psů, která jsou u mých informantů. Začnu s jezevčíkem, který je jedním z neznámějších loveckých psů. Hospodář Jaromír Bach má konkrétně jezevčíka drsnorstého. Dříve ho hodně používal na norování, které se teď již nedělá. Je tedy šikovný především na dohledávání zvěře a na vyhánění prasat z honitby. Dalším psem je flat coated retrívr, který patří mezi tzv. slídiče, což jsou psi, kteří dobře pracují ve vodě i na barvě. Náš předseda, který toto plemeno vlastní, s ním chodí především na hon na kachny, kde najde a přinese kachnu velmi rychle. Je to jinak velmi hodný a optimistický pes. Posledním plemenem, které zde chci zmínit je maďarský krátkosrstý ohař, konkrétně fena Fany. „Je to pes hlavně na drobnou zvěř, jako co se týče na kachny, bažanty a zajíce... Na prasata ji беру, ale je to více méně risk, jak je ten pes větší, tak je to horší. Co se týká práce, je výborný. Na jaře si budeme pořizovat štěně, zase toto plemeno“ (Rozhovor 17. 11. 2021 Filip Voňka).

Vztah člověka a psa tu je a byl již odjakživa. Pro myslivce je pes parták a zároveň člen rodiny. Jeden z informantů má psa, ale ten ho již nebere do lesa, je starý. Jeho otec však měl chovnou stanici a on v tom i do budoucna bude chtít pokračovat. V rozhovorech jsem

měla již tři zmiňované informanty, kteří psa mají a chodí s ním na hony a pravidelně do lesa. Většina myslivců má však psa umístěného venku, kvůli řádnému výcviku. „Lovecký pes může být ustájen venku v psinci, který se skládá z dostatečně velkého výběhu, ve kterém je umístěna bouda, přiměřená k velikosti psa“ (Vosátka 2013: 404). Všichni tři informanti mají psa i jako součást rodiny, dva z nich mají psa doma, v bytě. Toto spojení člověka a psa je opravdu velké. Pes nejenže funguje jako lovec, ale také je domácím mazlíčkem celé rodiny, ne jen myslivce

Obrázek č. 5: Maďarský krátkosrstý ohař. Zdroj: Tereza Andrlová

5. Metodologie vizuální části

Film jsem začala natáčet na jaře roku 2021 potom, co jsme se rozhodla, o čem bude můj film. Jak je již zmiňováno v úvodu, volba tématu byla jasná. „Antropologové byli zvyklí vytvářet etnografické filmy za účelem popisu a prezentace svých terénních výzkumů“ (Burzová 2015 :14). Vizuální tvorba mne od počátku velmi bavila a jsem velice ráda, že to, co jsem během roku prožila, je zdokumentované. Antropologický film je k bakalářské práci přínosný. Nejen, že vidíme, jak účastníci výzkumu vypadají, ale vidíme i prostředí ve kterém působí a co jsem celý rok sledovala. Pomáhá nám při představě dané skupiny lidí. „Spolu s vývojem antropologického myšlení, které postupně upouštělo od skálopevného přesvědčení, že nalezne jednotnou a společnou metodu objektivní interpretace a v posledku začalo připouštět mnohost pohledů, jinakost nazírání a uvolnilo místo i vlastní interpretaci adresáta, mohla teprve být připuštěna možnost využití filmu jako nástroje vědeckého poznání a uchopení světa. Stalo se tak v rámci nově ustaveného oboru „vizuální antropologie““(Petráš 2011: 63).

Film má něco okolo 15 minut. Najdete v něm jak záběry z terénu, tak i rozhovory. Během výkladu každého informanta, můžete v pozadí pozorovat záběry z terénu. „Divák, zvláště v klasickém dispozitivu potmělého kinosálu, odsouzený k nehnutému pozorování nepřetržitého proudu obrazů a zvuků, po určité době pozornost ztrácí, proto je délka filmu omezena na určitou přijatelnou stopáž“ (Petráš 2011: 253).

Hned od začátku byli účastníci výzkumu velmi vstřícní a ochotní mě podporovat. První s kým jsem hovořila, byl Jaromír Bach (hospodář) a poté Petr Sedláček (předseda spolku). Domluvila jsem se s nimi, zda můžu natáčet na honech, naháňkách a jiných mysliveckých akcích. Souhlasili a dále mě představovali jako výzkumníka. Z počátku jsem nevěděla, co vše mám natáčet a zda jim to třeba nevadí. Časem jsem však začala natáčet úplně všechno a myslivci si na mě zvykli a postavovali mě už tam, kde jde dobře vidět, kde například běhá spousta zvěře. Stejně tak jako všichni ostatní, jsem ale musela dodržovat pravidla, která jsou daná pro všechny hosty.

Ve filmu tedy najdete nejen prostředí, kde jsem se rok pohybovala a kde myslivci běžně působí, ale také rozhovory, které byly přínosné jak pro písemnou část bakalářské práce, tak i pro vizuální část. Záběry na krajinu, na hon i na myslivce, jsem natáčela na fotoaparát. Fotoaparát je menší než kamera, tudíž jsem se s ním mohla snáze pohybovat po terénu. Rozhovory jsem prováděla s několika muži, kterým nevadilo být natáčeni, pouze v jednom případě se mi stalo, že informant nechtěl být natočen a to z důvodu, že podle něj moc dobře

nemluví a nechtěl být tedy natáčen. Také rozhovor s ženou, která zpočátku nechtěla být natáčena, ale bohužel mi neřekla důvod proč. V průběhu výzkumu jsem ji však přesvědčila a byla ochotna mi vyhovět. Sice to byl rozhovor velmi krátký, ale i tak přínosný.

Na výroční schůzi, která proběhla 12. března 2022, jsem film promítala mysliveckému spolku Jedlina. Hlavním důvodem bylo, že jsem chtěla, aby se podívali, co jsem celý rok s nimi natáčela. Byla jsem však velmi zvědavá i co na to řeknou, bylo to pro mne důležité, abych dodržela etiku výzkumu. Reakce byly velmi kladné, co mě však opravdu potěšilo, bylo, že jeden z nejstarších členů spolku pan Oldřich Novák za mnou osobně přišel a řekl mi, jak se mu film líbil. Dělala jsem s ním totiž také rozhovor a také jsme natáčela jeho domácí prostředí, kde žije.

6. Etika výzkumu

Na počátku výzkumu jsme se seznámila s účastníky výzkumu, většina z nich mě však zná od mala, tudíž začlenění pro mě bylo jednodušší. Na první schůzi mě předseda spolku představil a já následně na to sdělila, co studuji a o čem bude moje bakalářská práce. Všichni souhlasili a posléze souhlasili i se zmíněním jmen v bakalářské práci. „Soustřeďme se tedy nyní na to, jak realizovat otevřený sociálně vědní výzkum. Jeho klíčovou podmínkou je povinnost badatele informovat potenciální účastníky výzkumu o tom, že máme zájem s nimi spolupracovat, vysvětlit jim podstatu výzkumu a dát jim prostor, vyjádřit svůj zájem/nezájem či souhlas/nesouhlas s účastí na výzkumném procesu, ba dokonce s její konkrétní podobou a podmínkami. Jinak řečeno – získat jejich informovaný souhlas“ (Zandlová, Šťovíčková Jantulová 2019: 70).

Při rozhovorech jsme se vždy domluvili na tom, kdy a kde bude rozhovor probíhat. Informanti byli dopředu seznámeni s otázkami, které jsme jim pokládala. Také jsem je po proběhnutí rozhovoru upozornila, že pokud chtějí, mohou si rozhovor pustit a případně říct co nechtějí, aby tam zaznělo. Bylo to pro mne velice důležité a chtěla jsem, aby i oni sami byli spokojeni s tím, co řekli a nedostali jsme do konfliktu. Takový problém však během celého mého výzkumu nenastal.

7. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo nahlédnout do myslivecké komunity v městysu Velký Vřešťov, konkrétně do mysliveckého spolku Jedlina. Jaké jsou jejich tradice a jakou mají roli v jejich životě. Jak přispívají k rozvoji venkovské společnosti. Celý výzkum probíhal v okolí Velkého Vřešťova, především v lese, na rybnících a podobně. Část také probíhala u informantů doma, kde probíhaly rozhovory. Mezi myslivci jsem prožila celý rok a to, od února roku 2021 až do března 2022. Díky času, který jsem s nimi prožívala, tak jsem mohla více a více nahlédnout do jejich kultury a alespoň částečně se začlenit do jejich společnosti.

Výzkumné otázky mi napomohly před rozhovory v tom, že jsem účastníkům výzkumu stručně vysvětlila, o čem bakalářská práce bude. Pro mě jednou z nejdůležitějších bylo, jak myslivecké sdružení přispívá kulturnímu životu v obci Velký Vřešťov? Po ukončení výzkumu jsem zjistila, že myslivecký spolek přispívá hned několika aktivitami, které pomáhají chodu vesnice a její kultury. Nejen, že se snaží rozvíjet svou zájmovou činnost mezi sebou, ale zařazují do toho i práci s dětmi. Další otázkou bylo, co myslivce přivedlo k jejich zájmové činnosti? Ve většině případů se informanti dostali k myslivosti přes svého otce, či dědečka. Mohli jsme si tedy povšimnout příbuzenských vztahů a dědičnosti, která u mnohých respondentů je již mnoho let. Poslední otázka, jakou roli hrají myslivecké tradice v jejich životě? Na tuto otázku jsem se zaměřila i během rozhovorů a to konkrétně, když jsem se ptala na jejich oblíbené myslivecké tradice. Podle mne myslivecké tradice hrají velkou roli v jejich životě a to hned z několika důvodů. Nejen, že se každodenně setkávají s myslivostí, například jenom tím, že navštěvují krmelce, ale také mají doma různé trofeje, které sbírají již několik let nebo tradičně na Vánoce dávají větvíčku pod každou trofej, což je rodinná tradice jednoho z mých informantů.

8. Použitá literatura

Bach, P. 2022. *Netradiční kachní budky*. Svět myslivosti: 26-29.

Bronner, S. 2008. *Killing tradition: Inside hunting and animal rights controversies*.

University Press of Kentucky. Dostupné z:

https://books.google.cz/books?id=UZQ2jwbq3IwC&lpg=PP1&ots=JTEmyk5NMy&dq=Killing+Tradition:+Inside+Hunting+and+Animal+Rights+Controversies&pg=PP1&redir_esc=y&hl=cs#v=onepage&q=Killing%20Tradition%3A%20Inside%20Hunting%20and%20Animal%20Rights%20Controversies&f=false [23. 3. 2022]

Burzová, P., T. Hirt, L. Lupták, 2015. *Vizuální antropologie: klíčové studie a texty*.

Západočeská univerzita v Plzni. Dostupné z: [file:///C:/Users/andrl/Downloads/FF_Vizualni-antropologie%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/andrl/Downloads/FF_Vizualni-antropologie%20(2).pdf) [23. 3. 2022]

Drmota, J. 2003. *Společné lovy*. Dostupné z: <https://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2003/Prosinec---2003/Spolecne-lovy> [15. 2. 2021]

Eriksen, T. H. 2008. *Sociální a kulturní antropologie*. Praha: Portál.

Fay, B. 2002. *Současná filosofie sociálních věd*. SLON Praha.

Hanák, J. 2009. *Myslivecké odívání*. Dostupné z: <https://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2009/Brezen---2009/MYSLIVECKE-OBLECENI> [21. 2. 2022]

Hart, V., V. Hanzan, D. Kořánová-Mrkvičková a kol. 2017. *Úvod do myslivosti – historie, zvyky, tradice*. Česká zemědělská univerzita v Praze.

Javůrek, J. 1955. *Myslivost*. Státní zemědělské nakladatelství, Praha.

Kovařík, J. 1993. *Tradice v myslivosti*. Nakladatelství a vydavatelství VEGA.

Křišťuf, P., T. Zíková a kol. 2015. *Výzkum krajiny: vybrané antropologické a archeologické metody*. Katedra antropologie, Fakulta filozofická Západočeská univerzita v Plzni. Dostupné z: http://www.antropologie.org/sites/default/files/publikace/downloads/kristuf-zikova-et-al_2015_vyzkum_krajiny-vybrane_antropologicke_a_archeologicke_metody.pdf [23. 3. 2022]

Murphy, R. F. 2001. *Úvod do kulturní a sociální antropologie*. SLON Praha.

Novotná, H., O. Špaček, M. Šťovíčková Jantulová. 2019. *Metody výzkumu ve společenských vědách. Fakulta humanitních studií*.

Penzum. 2018. *Myslivost pro teorii a praxi*. Druckvo, spol. s.r.o. Praha.

Petráň, T. 2011. *Ecce Homo: Esej o vizuální antropologii*. Pardubice: UPCE.

- Sekyrková, K. 2017. *Velký Vřešťov převzal v sobotu cenu v soutěži Vesnice roku 2017*. Dostupné z: <https://www.kralovedvorsko.cz/sluzby-obcanum/rozvoj-regionu/velky-vrestov-prevzal-v-sobotu-cenu-v-soutezi-vesnice-roku-2017.html> [15. 4. 2021]
- Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu 2021. *Zelená stuha*. Dostupné z: <https://szkt.cz/osveta/zelena-stuha> [15. 4. 2021]
- Tomášek, K., M. Andrlová, K. Andrlé, 2016. *Velký Vřešťov – Bylo a je tu dobře*. Městys Velký Vřešťov.
- Toušek, L. 2015. *Kapitoly z kvalitativního výzkumu*. Plzeň: zápačoěská univerzita v Plzni.
- Tripes, O. 2012. *Tradice a zvyky české myslivosti*. Myslivost 2012.
- Válka, M. 2011. *Sociokulturní proměny vesnice: moravský venkov na prahu třetího tisíciletí*. Brno: Masarykova univerzita. Etnologické studie, 8.
- Vosátka, J. 2013. *Myslivost*. Druckvo, spol. s.r.o. Praha.

9. Zdroje obrázků

Obrázek č. 1: Fotografie Tereza Andrlová. Vánoční hon 2021.

Obrázek č. 2: Fotografie Tereza Andrlová. Hon na drobnou zvěř 2021.

Obrázek č. 3: Fotografie Tereza Andrlová. Umístění hnízdních dutin na rybník

Obrázek č. 4: Fotografie Tereza Andrlová. Hon na drobnou zvěř 2021.

Obrázek č. 5: Fotografie Tereza Andrlová. Maďarský krátkosrstý ohař.

Seznam příloh

Příloha 1: Rozhovor s Václavem Andrlem

Jak si se k myslivosti dostal?

„Vlastně od malička asi od 4 let, chodil jsem krmit, do lesa a tak, protože můj děda byl myslivecký hospodář, táta myslivec a lesák. V 17 letech jsem si udělal lovecký průkaz a pak od 18 dělal myslivost. Jsem členem mysliveckého spolku Jedlina, stejně jako děda, který dělal hospodáře a táta byl taky ve spolku Jedlina“.

Co tě baví na myslivosti, proč si to začal dělat?

„Tak, chození do přírody, krmení, je to pěkné když se krmí, přijdeš za týden, neb i za tři dny a je prázdné, je vidět že tam chodí zvěř. Je vidět, že to má smysl. Co se týče lovu, rád jsem lovil lišky v zimě ve sněhu, to pro mě již vlastně hned od těch 18. ti bylo to nejlepší. Ona jde po tom sněhu, je opatrná, jde pomalu a vy ji pozorujete“.

Máš nějakou oblíbenou tradici v myslivosti?

„Veškeré trofeje co mám doma, tak před Vánocemi a na svátky dáme pod každou trofej větvičku, dávám takovou úctu zvířatům. Je to naše rodinná tradice, dělal to praděda, děda i táta“.

Ty máš jezevčíka? Proč zrovna tohle plemeno?

„Mám jezevčíka po tátovi, ale do lesa ji už neberu, je stará. Táta ji měl především na norování lišek a na prasata, na to jezevčík stačí a je v tom dobrý. Další jeho výhodou je, že je malý. Dojíždíme do Vřešťova asi 30 km, tak je lepší skladný, než velký pes. I děda a táta měli jezevčíky, i chovnou stanici, budu v tom asi pokračovat i já“.

Neměla problém tě přijmout jako nového pána?

„Ne, neměla. Jako samozřejmě každý pes uznává jednoho pána, když táta odešel, tak jsme si ji vzali domů a automaticky jsem byl její pán já. Bral jsem ji zpátky do lesa, tak byla ráda“.

Budeš chtít obnovit chovnou stanici?

„Podle toho, jestli můj další pes udělá výstavu, jestli bude dobrý k tomu, abych na něm postavil chovnou stanici. Ale není to má priorita, potřebuji hlavně psa do lesa“.

Jak myslivecký spolek přispívá městyso?

„Děláme akce, plesy, střelby, lidé mohou přijít na pečené prase. Každý kdo je tady si může koupit maso. Honu se může účastnit kdokoliv, kdo dovršil patnácti let. Do lesa mohou i děti, pokud jsou se zkušeným myslivcem, ale na hon ne. Honec může být kdokoli, ale musí dodržovat pravidla. Pokud chce jít někdo se střelcem, taky může, ale střelec má za něj zodpovědnost. Doma máme tedy před každým honem dvě smutné oči malého Vaška, který chce jít s tatínkem, ale musí zůstat doma“.

Jaké vesnice spadají pod spolek Jedlina?

„Velký Vřešťov, část Čenic, Sedlec, Lanžov, Zaborov, Bílé Poličany, Lhotka. Určuje se to podle majitelů pozemků, pak se to zcelí, dřív to bylo podle katastru“.

Hony, pravidla?

„Pravidla jsou stejná jako všude, výřad, řekne se, co se bude lovit, bezpečnost, jak se hosté mají chovat, aby dbali na bezpečnost. Hosté musí poslouchat závodčího, který je postaví tam, kam má. Nesmí opustit stanoviště, dokud mu to závodčí neřekne a podobně“.

Příloha 2: Část rozhovoru s Oldřichem Novákem

Jak jste se k myslivosti dostal?

„Narodil jsem se na venkově a žil jsem tu i jako dítě, asi jsem to měl v genech už jako kluk. Dostal jsem se k myslivosti již za války, pod dohledem Němců. Pak jsem měl zvláštní situaci ve škole, seděl jsem ve třídě se spolužákem, který se jmenoval Kocourek. Jeho táta byl vedoucím Pily v Kunčicích, to je u Nechanic. A tenhle Kocourek byl můj vrstevník a jeho táta byl myslivec, dost velký. Já jsem Vaškovi záviděl, když mu táta vymohl, že nemusel v sobotu do školy, ale mohl jít na hon. Vašek mě také prosadil několikrát jako honce, dneska už by to nebylo možné, protože mi nebylo ani patnáct, bylo mi asi třináct. Ty hony se konali v sobotu, někdy i v neděli, já jsem byl jako honec v neděli, maminka by mi nedovolila nejít do školy a chodit někde po lese. Díky němu to na mě zapůsobilo víc už jako kluka, pak jsem se tomu dlouho nevěnoval. Shodou okolností jsem se seznámil s ženou, která se narodila v téhle chalupě (ve Velkém Vřešťově). Její bratrance, všichni tři, byli myslivci, její strýc byl myslivecký hospodář, ona k tomu měla také vztah. Když jsem se přičlenil tak jsme tady asi dva roky bydleli, neměli jsme byt. S těmi lidmi jsem se potkával a ta myslivost tam prosakovala. Pak jsem získal byt v Hradci, kde jsem byl zaměstnaný. Tady se mi to však hrozně líbilo, ta

krajina Vřešťova je myslivecky výjimečná, ledacos jsem viděl, ale tady je to krásné. Zapsal jsem se teda do kurzu, dokončil jsem úspěšně kurz, dozvěděl se to zdejší myslivecký hospodář Václav Andrlé a obrátil se na mě, abych vstoupil tady do mysliveckého sdružení. To bylo v roce 1960 a já jsem tomu tehdy říkal po vyvraždění neviňátek. Tady byl malér, nebožtík Jarka Polák zastřelil danělu, kterou jsem tady pásl pod kaštany, ona sem chodila na kaštany. Tehdy ta zvěř nebyla normovaná, poměry byly daleko přísnější než teď. Střelit mimo povolení a tak tu danělu nepřiznali, rozbourali ji, rozdělili a někdo je viděl a udal je. Někteří přišli lidově o papíry, dostali tresty, nejvyšší teda Jarka Polák, ale i další předkové. Tehdejší člen a jednatel spolku byl Bohouš Voborník, táta tohoto Voborníka, to byl úředník na krajském úřadu v Hradci, obor myslivosti. Najmuli ho tady na funkci lesního, na ty zvyklosti byl velký pán, lidi si ho vážili, za Hitlera bylo přísně střeženo dřevo, palivo se přidělovalo. Byl tedy velký pán, lidé snesli modré z nebe, aby přimhouřil oko a ta tradice se nesla dál. Ještě za režimu. Bohouš tehdy odešel ze spolku a stal se tedy spoluzakladatelem novodobé bažantnice a tehdy nám sebrali část honitby, dlouho jsme se o to soudili, přišli jsme o část honitby. Tehdy Bohouš jako kompenzaci navrhl uspořádání honitby Jedliny, ne nynější, ale té, co byla před ní. Tam nás donutili se sloučit se spolkem, kde byly vesnice Lhotka, Sedlec a část Lanžova a část Bílých Poličan. Dostali jsme celou Jedlinu, původně Chládkovo. Vznikla další křivda, protože Jedlina je na části katastru obce Dubenec a tam těch myslivců bylo taky dost a dodnes ti moji vrstevníci to nemůžou zapomenout a stále je to bolí. Toto jsme získali a kromě toho i část Maňovic, za tzv. Čejkovu cestou. Třetí problém byl, že Vřešťov má katastr až částečně u obce Cerekvice a ta cesta, která vede z Čenic na Skálu, to byla tehdy naše hranice. A tam byl zase vlídný předseda JZD a ten prosadil a sebral nám část toho Borku, který dodnes mají. To byla zase z naší strany taková bolest.

Tak to byli takové těžké chvíle, ale přesto tady ta myslivost byla na takové problematické úrovni, když jsem sem přišel, někteří ti předkové zvlčeli a provozovali tu myslivost v souladu s tehdejšími zvyklostmi a neměli je sousedi rádi, už se neudržoval prakticky žádný styk se sousedy. A já jsem se s některými lidmi znal osobně, tak jsem říkal, že bychom měli být seriózní a dělat seriózní myslivost. A postupně jsme získali respekt a byli jsme celkem solidními partnery a některé ty honitby jsou také zajímavé, teda byly pro drobnou zvěř. To byla procházka po historii.

Nechci se vychloubat. Moje zásluha byla, že jsem to uvedl do takového normálního stavu. Pak zemřel náhle ten hospodář a přišli na mě, abych dělal hospodáře já. Já jsem jim říkal, že

je to nevhodné, že nejsem dobrý adept, když sem dojíždím z Hradce. Říkali, že to perfektně ovládám a tak mě umluvili a stal jsem se mysliveckým hospodářem a tím jsem pak už měl neomezenou možnost ovlivnit ty věci tady a organizoval jsem tu myslivost. Důležité byly hony na drobnou zvěř, tehdy na vysoké úrovni. Dovedl jsem hospodařit se zvěří, měl jsem ji tady dost a okresní úřad Trutnov si to uvědomoval a vážil si toho, a chtěl mě dotáhnout do nějakých funkcí, já však striktně odmítal, měl jsem toho služebně dost. Celou dobu jsem měl autoritu, cokoliv jsem řekl, mělo vysokou váhu a respektovalo se.

Pak, když došlo k dalšímu slučování, vznikl velký zemědělský podnik v Dubenci, tak vznikla velká honitba v tom okolí. Tak tam mě přesvědčili. Chtěl jsem tu honitbu natáhnout tady podle potoka Trotiny. Museli jsme však respektovat ten velký zemědělský spolek, kde tedy vznikla velká honitba Dubenec, pod názvem Jedlina. Já jsem řekl, že jestli to tak bude, že půjdu ke Hradci, že tady nebudu dělat myslivost. Tam mě taky lákali jako hospodáře, nakonec za mnou přijeli chlapy, tady od nás a říkali, ať je neopouštím. Tak jsem to vzal, protože Dubenec myslivost dělal nežádoucím způsobem a oni chtěli, abych to tam dal do pořádku. To byla éra, kde jsem teda 10 let sloužil tomu velikému komplexu. A jakmile došlo k revoluci po roce 1989, tak jsem využil situace, protože jsem se seznámil s novým zákonem a s panem Sedláčkem. To byl člověk, který tužku uměl držet, byl v penzi. Tak jsme to sepsali a tu honitbu jsme rozložili, tu velkou a vytvořili honitbu, která je v dnešní podobě. Oddělili se Vilantice a zbyl jen Dubenec. Zase jsem začal dělat hospodáře, pan Sedláček mě slíbil, že mi pomůže s papíry, tehdy to bylo jiné než dnes, po každém honu se musela podávat hlášení, co bylo uloveno, co se stalo, co se nestalo. Takže jsme spolek dali znova do chodu, byl to spolek, jak vypadá dnes“.